

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กำเนิดอาณาจักรลานนาไทย
ชื่อนิติ	นายธำรงค์ศักดิ์ ทำบุญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ฦ นนทร รองศาสตราจารย์ ดร. ธิดา สาระยา
แผนกวิชา	ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การเกิดของรัฐที่เรียกว่า “ล้านนา” หรือ ตามคำที่ใช้กันทั่วไปว่า “อาณาจักรลานนาไทย” ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 20 โดยใช้หลักฐานประเภทเอกสารพื้นเมืองเป็นข้อมูลสำคัญ

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์นี้มีทั้งสิ้น 5 บท โดยไม่นับบทนำและบทสรุป บทที่ 1 กล่าวถึงขอบเขตความหมายและความเป็นมาเชิงประวัติศาสตร์ ของคำ “ลานนา” หรือ “ล้านนา” และอาณาจักรล้านนา รวมทั้งการพิจารณาเชิงประวัติเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจรัฐของอาณาจักรล้านนาในระยะต่าง ๆ

บทที่ 2 กล่าวถึงภูมิหลังของสังคมล้านนา รวมทั้งเครือข่ายทางสังคมและการเมืองของรัฐในระหว่างก่อนถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ซึ่งจะเป็พื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองที่จะเกิดขึ้นในต้นพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 20

บทที่ 3 กล่าวถึงเงื่อนไขทางการเมืองและการรวบรวมอำนาจรัฐของ “มังราย” ผู้นำแห่งเมืองเงินยาง-เชียงราย ในลุ่มแม่น้ำกกในช่วงต้นของพุทธศตวรรษที่ 19 ซึ่งถือว่าเป็นการก่อรูปรัฐใหม่ก่อนที่จะขยายอำนาจเข้าสู่ลุ่มแม่น้ำปิง-วัง

บทที่ 4 กล่าวถึงการยึดครองหรือพิชิตและเขตแดน (ละคร) ในลุ่มแม่น้ำปิง-วัง ของ “มังราย” ในราวปี 1824-1835 ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นขั้นต้นของการก่อตั้งอาณาจักรใหม่ของ “มังราย” และราชวงศ์ ทั้งนี้เป็นการรวบรวมพื้นที่ลุ่มน้ำกก เข้าสู่แม่น้ำปิง-วัง สร้างรัฐใหม่ซึ่งในปี พ.ศ. 1835 นั้น จีนเรียกว่า “อาณาจักรปาไปสิฟู”

ธำรงค์ศักดิ์ ทำบุญ. 2527. “กำเนิดอาณาจักรลานนาไทย = A Study of the Formation of the Lanna State.”

วิทยานิพนธ์ปริณญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทที่ 5 กล่าวถึงการสถาปนาอาณาจักรล้านนาของราชวงศ์มังรายในระยะ พ.ศ. 1839 ถึง พ.ศ. 2020 ทั้งนี้โดยเน้นที่การศึกษาถึงบทบาทและอำนาจทางการเมือง ความพยายามที่จะสร้างอำนาจและสร้างศูนย์กลางแห่งรัฐให้เกิดขึ้นในระหว่างต้นพุทธศตวรรษที่ 20 ต้นพุทธศตวรรษที่ 21 ซึ่งนับเป็นช่วงที่อาณาจักรล้านนาก้าวขึ้นสู่จุดสุดยอดทั้งทางการเมืองและวัฒนธรรม